

RAMAZAN

RAHMET, MAGFİRET ve BERAAT AYI

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır. Öyle ise, sizden ramazan ayına ulaşanlar idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kazâ etsin. Allah sizin için kolaylık diler, zorluk istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık, Allah'ı tazim etmeniz, şükretmeniz içindir." (2/Bakara, 185.)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) : “أَتَاكُمْ رَمَضَانُ شَهْرٌ مُّبَارَكٌ، فَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ، تُفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ، وَتُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَحِيمِ، وَتُغْلَى فِيهِ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ.”

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Mübarek Ramazan ayı size geldi. Yüce Allah bu ayda size oruç tutmayı farz kıldı. Bu ayda sema (cennet) kapıları açılır, cehennem kapıları ise kapanır ve şeytanların azgınları bağlanır.” (Nesâî, Sıyâm, 5.)

Mübarek Ramazan ayı, Müslümanlara Allah'ın emirleri karşısında sorumluluk bilincine yani takvaya erişme fırsatı sunuyordu. Böylece toplumsal dayanışma ve paylaşma şuurunu aşilayarak, bir anlamda “irade eğitimi” vermek suretiyle, müminlere kişilik kazandırıyor, “kâmil bir mümin” olmanın yollarını gösteriyordu.

“Ramazan”, sözcük olarak “yaz sonunda yağıp yeryüzünü tozlardan temizleyen yağmur” mânâsında “er-ramzâ” kelimesinden veya “Güneş ışınlarından taşların yanıp kızması” anlamında olan “er-ramaz” kelimesinden alınmıştır. Bu yağmur, yeryüzünü nasıl temizleyip yıkarsa; kızgın yer, orada yürüyenlerin ayaklarını nasıl yakarsa, Ramazan ayı da müminleri günah kirlerinden öylece temizler, yakar, yok eder.

İslâm ile yepyeni anlamlara kavuşan Ramazan kelimesi, bize mübarek bir zaman dilimini, tam bir huzur iklimini çağırıştır. Kamerî aylardan dokuzuncusu olan Ramazan ayı boyunca Müslümanlar, toplum olarak ibadet yoğunluğu ve heyecanı içinde olurlar. Çünkü Ramazan, ilmin, inancın, ibadetin, ahlâkın, dayanışmanın, kardeşliğin daha da olgunlaştırılabilmesi için Müslümanlara ikram edilmiş bereketli bir eğitim mevsimidir. Müslüman bu zaman diliminde Rabbiyle, kardeşleriyle, nefsiyle ve şeytanla olan ilişkilerini gözden geçirir, gece gündüz tam bir ay süren yoğun bir eğitim faaliyetinden güçlenerek, arınarak çıkar.

Allah Resûlü, Ramazan ayına kavuşma arzusunu dualarında açığa vururdu. Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre, Receb ayı girdiği zaman Peygamber Efendimiz şöyle dua ederlerdi: *“Allah'ım! Receb ve Şâban aylarını hakkımızda mübarek eyle, bizi Ramazan ayına ulaştır!”* (Taberani, el Mucemü'l-evsat, 15,189.)

Ayrıca Sevgili Peygamberimiz, Ramazan öncesinde yaptığı sohbetlerle, ashâbının zihinlerini ve gönüllerini bu mübarek aya hazırlardı. Nitekim Ramazan ayının bu niteliklerini şu sözleriyle özetlemişlerdi: *“Mübarek Ramazan ayı size geldi. Yüce Allah bu ayda size oruç tutmayı farz kıldı. Bu ayda sema (cennet) kapıları açılır, cehennem kapıları ise kapanır ve şeytanların azgınları bağlanır...”* (Nesa-i sıyam, 5.)

“Ramazan ayının ilk gecesi olunca, şeytanlar ve azgın cinler zincire vurulur, cehennem kapıları kapatılır ve hiçbirisi açılmaz. Cennetin kapıları açılır ve hiçbirisi kapanmaz. Sonra bir (melek) şöyle seslenir: Ey hayır dileyen, ibadet ve kulluğa gel! Ey şer isteyen günahlarından vazgeç! Allah'ın bu ayda ateşten azat ettiği nice kimseler vardır ve bu Ramazan boyunca her gece böyledir.” (Tirmizi, Savm, 1.)

Ramazan ayı, kötü alışkanlıklara son verme, iyiden, güzelden yana yeni sayfalar açma fırsatıdır. İşte bu bilinç içerisinde dolu dolu yaşanan Ramazan, sonrasında gelen ayların hatta bütün bir yılın verimli geçirilmesini sağlayacaktır. Allah Resûlü'nün, *“Büyük günahlardan kaçınıldığı takdirde, beş vakit namaz ile cuma bir sonraki cumaya kadar ve Ramazan diğer Ramazan'a kadar, aralarında işlenen günahların bağışlanmasına vesiledir.”* hadisi, sadece geçmişte işlenmiş günahların kefareti olarak değil, aynı zamanda Ramazan'ın verdiği bilinç ile bir sonraki Ramazan'a kadar açılmış olan beyaz sayfayı temiz tutma gayreti olarak anlaşılmalıdır.

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): *“بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ، شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَحَجِّ الْبَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ.”*

Abdullah'ın naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: *“İslâm beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şahitlik etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekât vermek, Kâbe'yi hacetmek ve Ramazan orucunu tutmak.”* (Müslim, îmân, 21.)

Saçı sakalı karışmış Necidli bir adam Resûlullah'a gelir. Sesinin uğultusu işitilir fakat ne söylediği anlaşılmaz. Nihayet Resûlullah'a yaklaşır. İslâm'ın ne olduğunu öğrenmek isteyince, Peygamber Efendimiz ile arasında şöyle bir konuşma geçer:

—Günde beş vakit namaz kılmaktır.

—Kılmam gereken başka namaz var mı?

—Hayır, ama nafile kılabilirsin. Bir de Ramazan ayında oruç tutmaktır.

— Tutmam gereken başka oruç var mı?

—Hayır, ama nafile oruç tutabilirsin.

Daha sonra Peygamberimiz (sav) o adama zekât vermekten bahseder. Adam:

—Vermem gereken başka bir şey var mı? Der. Allah Resûlü cevap olarak:

—Hayır, ama sadaka verebilirsin, buyurur.

Bu adam, “Vallahi, bundan ne fazla, ne de eksik yapacağım.” diyerek Peygamber Efendimizin yanından ayrılır. Bunun üzerine Resûlullah Efendimiz, “Eğer sözünde durursa kurtuluşu erdi.” der. (Müslim, İman, 8)

Allah Resûlü'nün bu şahsa verdiği cevapta oruç, kurtuluş sebeplerinden ikincisidir.

Bir şeyden uzak durmak, bir şeye karşı kendini tutmak, engellemek anlamına gelen oruç Kur'ân-ı Kerîm'de geçmiş ümmetlere de orucun farz kılındığı haber verilerek orucun vazgeçilmez kadim bir ibadet olduğuna işaret edilmiştir.

İslâm tarihinde Hz. Peygamber ve Müslümanların tuttıkları ilk oruç, Âşûrâ orucudur.

Allah Resûlü ile birlikte Müslümanlar da Ramazan orucunun farz kılındığı zamana kadar Âşûrâ orucu tutarlardı. Ramazan orucunun farz kılınmasından sonra artık Âşûrâ orucunu tutmak, insanların arzusuna bırakıldı.

Medine yıllarında Hz. Peygamber ve ashâbı oruç ibadetini bu şekilde yerine getirirlerken, Ramazan orucunu emreden ilk âyetler inmiştir: “Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Oruç, sayılı günlerdedir. Sizden kim hasta ya da yolculukta olursa, tutamadığı günler sayısınca başka günlerde tutar. Oruca gücü yetmeyenler ise bir yoksul doyumu fidye verir. Bununla birlikte, gönülden kim bir iyilik yaparsa (meselâ, fidyeyi fazla verirse) o kendisi için daha hayırlıdır. Eğer bilerseniz oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır.” Bu âyetler, müminlere belli bir esneklik ve muhayyerlik tanımıştır. Buna göre hasta ya da yolculukta olanlar Ramazan orucunu daha sonraki bir zamanda tutabilirlerdi. Bir süre sonra ilâhî hikmetin gereği olarak oruç ibadetinde yeni bir düzenleme yapılmıştır.

Oruç âyetindeki, “ve ale'llezîne yutikûnehû” (oruca gücü yetmeyenler) ifadesi, hem oruca güç yetiremeyenler hem de zorlukla güç yetirenler anlamına gelmektedir. Bu nedenle ilk zamanlarda sahâbe-i kirâmdan dileyen oruç tutmuş, dileyen ise tutmamış ve bunun yerine tutmadıkları gün sayısınca fidye vermiştir. Daha sonra ise, “...içinizden kim bu aya ulaşırsa, onu oruçla geçirsin...” âyetiyle oruç ibadeti Ramazan ayına erişen herkes için farz kılınmıştır. Böylece bir önceki âyetlerde de belirtilen yolculuk ve hastalık durumu dikkate alınmış ve bu durumdaki kişilerin sıhate veya yurduna kavuştuklarında orucu kaza etmelerine ruhsat

verilmiştir. Yine oruç tutamayacak kadar güçsüz ve yaşlı olanların tutamadıkları günler karşılığında fakirleri doyumalarına ilişkin izin, geçerliliğini korumuştur.

Oruç ibadetinde üçüncü bir değişiklik daha yapılmıştır. İlk zamanlarda Ramazan orucu tutanlar gece uyumadıkları müddetçe yiyebiliyor, içebiliyor, eşleriyle birlikte olabiliyorlardı. Ama uyuduklarında bu fiiller kendilerine sonraki günün akşamına kadar haram oluyordu. Bir gün Kays b. Sırma adındaki sahâbî yorgun argın evine geldi. Namazını kıldıktan sonra uyuyakaldı. Uyandığında sabah olmuştu. O zamanki uygulamaya göre, gecenin bir vakti uyduğunda artık bir şey yiyip içilemiyordu. Kays yorgunluğunun üstüne aç bir hâlde sabaha çıkmıştı. Peygamber Efendimiz Kays'ı bitap bir hâlde görünce sordu: “*Ne oluyor, seni çok bitap görüyorum?*” Kays ise olanı biteni anlattı. Yorgunluğun ve açlığın üstüne iftar edemeden ikinci günün orucuna başladığından dert yandı.

Benzer bir olay da Hz. Ömer'in başına gelmişti. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak şu âyeti indirdi: “*Oruç gecesinde kadınlarınıza yaklaşmak size helâl kılındı. Onlar, size örtüdürler, siz de onlara örtüsünüz. Allah, kendinize zulmetmekte olduğunuzu bildi de tevbenizi kabul edip sizi affetti. Artık eşlerinize yaklaşın ve Allah'ın sizin için yazıp takdir etmiş olduğu şeyi arayın. Şafağın aydınlığı gecenin karanlığından ayırt edilinceye (tan yeri ağarınca) kadar yiyin için. Sonra da akşama kadar orucu tam tutun. Bununla birlikte siz mescitlerde itikâfta iken eşlerinize yaklaşmayın. Bunlar, Allah'ın koyduğu sınırlardır. Bu sınırlara yaklaşmayın. Allah, kendine karşı gelmekten sakınsınlar diye, âyetlerini insanlara böylece açıklar.*” (2/Bakara.187.) Bu âyetle artık Ramazan orucu bugünkü şeklini almış oluyordu.

ORUÇ TUTMAK SABİR EĞİTİMİ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: “الصِّيَامُ جُنَّةٌ، فَلَا يَرْفُثُ وَلَا يَجْهَلُ، وَإِنْ امْرُؤٌ قَاتَلَهُ أَوْ شَاتَمَهُ فَلْيُقَلِّ: إِيَّ صَائِمٍ مَرَّتَيْنِ...”

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “*Oruç bir kalkandır. Oruçlu, saygısızlık yapmasın, kötü konuşmasın. Eğer biri kendisiyle dövüşmeye veya sövüşmeye kalkışır, iki defa, 'Ben oruçluyum.' desin...*” (Buhârî, Savm, 2.)

Hz. Peygamber, bütün ibadetler gibi orucun da insan davranışlarını etkileyen, düzenleyen yönlerine işaret eder: “*Oruç bir kalkandır. Oruçlu, saygısızlık yapmasın, ahlâksızca konuşmasın. Eğer biri kendisiyle dövüşmeye veya sövüşmeye kalkışır, iki defa, 'Ben oruçluyum.' desin. Bu canı bu tende tutan Allah'a yemin ederim ki oruçlunun (açlıktan dolayı değişen) ağız kokusu Allah nezdinde, misk kokusundan daha hoştur. (Allah, oruçlu için şöyle buyurur): 'O, yemesini, içmesini ve cinsel isteklerini benim için terk ediyor. Oruç benim içindir. Onun mükâfatını ben vereceğim. Bir iyiliğe ise on misli ecir vardır.'*” (Buhari, Savm, 2.)

Hız. Peygamber bu hadisinde orucu kalkana benzetmektedir. Kalkan, nasıl ki savaşta askerleri düşmanın ok ve kılıç darbelerine karşı koruyorsa, oruç da sahibini öyle korur. Üstelik sadece dışarıdan gelecek saldırılara karşı değil kendi nefsinden, şehvî arzularından, şeytanın vesveselerinden de onu korur. Bu hassasiyetle oruç tutan kişi dünyada günah ve kötülöklere, âhirette ise cehennem azabına karşı korunmuş olacaktır.

Oruçlu kimse, kalkanı öncelikle kendi elinden ve dilinden sadır olabilecek yanlış tutum ve davranışlara karşı kullanacaktır. Bu nedenle kimseye karşı kaba davranışlarda bulunmayacak, cahil ve zorba tutumlar içine girmeyecektir. Şayet bir başkası ona sataşır, kavga ve dövüş edecek olursa bu defa da oruç kalkanını ona karşı kullanacaktır. Çünkü böyle davranmak zor olsa da öfkeyi yenmenin ve yanlış yapana iyilikle karşılık vermenin bir şeklidir.

Oruç, kişiye ahlâkî güzellikleri kazandırması bakımından da çok önemlidir. Çünkü oruç insana sabır, takva ve şükretmeyi öğretir. Oruç, bir sabır sınavıdır. İnsan oruçlu iken önünde duran yemeğe elini uzatmaz, kötü söz söylemez, kem gözle bakmaz, başına gelen her türlü olumsuzluğu olgunlukla karşılar. Oruçlu olduğu sürece açlığa, susuzluğa ve her türlü günah ve kötülüğe karşı sabreder. Bundan dolayı da Allah Resûlü, “*Oruç, sabrın yarısıdır.*” (İbn Mace, Sıyam, 44.) buyurur.

NASIL ORUÇ TUTMALIYIZ

Hız. Peygamber, “*Yalanı ve yalana göre hareket etmeyi terk etmeyenin yemeyi içmeyi bırakmasına Allah'ın ihtiyacı yoktur!*” (Buhari,Savm, 8.) buyurmaktadır. Oruçlunun yalandan, yalancı şahitlikten, iftiradan, dedikodudan, kötü söz ve davranışlardan uzak durması, orucun en önemli âdâbındandır. *Dedikodu, gıybet* gibi fiiller, aslında hiçbir zaman Müslüman'a yakışmaz. Müslüman, *dürüsttür*, dosdoğrudur. O, *gönül kırmaz, küs durmaz*. Yüce Allah, *gıybet etmeyi*, insanın ölü kardeşinin etini yemesine benzetir. Gıybet, genel olarak günah olsa da oruçluysen gıybet etmek daha kötüdür. Zira gıybet, orucun bereket ve sevabını siler.

Kutlu Nebî'nin, “*Oruç tutan nice kimseler vardır ki oruçtan nasibi sadece aç kalmaktır. Geceyi ibadetle geçiren nice kimseler vardır ki kıyamdan nasibi sadece uykusuz kalmaktır.*” (İbn Mace, Sıyam, 21) hadisinde de oruç ibadetinin şekil şartlarının ötesinde, birtakım derunî özelliklerinin olduğu vurgulanmaktadır. Kulun kemale erip olgunlaşmasına katkı yapan ibadetler, *ahlâktan* ayrı düşünülemez. Hakkıyla kılınan bir namaz insanı nasıl kötülükten alıkoyarsa hakkıyla tutulan oruç da böyledir. Oruçtan istifade edebilmesi için kişinin sadece midesiyle değil bütün organlarıyla oruç tutması gerekir.

Oruçludan yapması beklenen güzelliklerden biri de Kur'an'ın indirildiği bu mübarek ayda çok *Kur'an okumaktır*. Bilindiği gibi Hız. Peygamber, Ramazan gün ve gecelerinde bol bol Kur'an okurdu. Genç sahâbî *İbn Abbâs*, Rahmet Elçisi'nin *Ramazan ayında* Kur'an ile ilişkisini şöyle tasvir etmektedir: “Allah Resûlü insanların en cömerdi idi. *Cömertliğinin* zirvesinde olduğu zaman ise *Cibrîl* ile çokça buluştuğu Ramazan ayı idi. Cibrîl Ramazan'ın her gecesinde Peygamber'le buluşur ve onunla Kur'an'ı karşılıklı okurlardı...” Önce Hız. Peygamber, Cibrîl'e okurdu, buna “*arz*” denirdi. Sonra aynı âyetleri bu defa Cibrîl okurdu ki buna “*mukâbele*” denirdi. İşte *Cibrîl-i Emin* 'in Allah Resûlü ile yapageldiği Ramazan *mukabeleleri* asırlardır geleneksel bir şekilde hemen hemen bütün camilerde tatlı bir yadigâr olarak devam etmiş ve âdeta orucun, Ramazan'ın ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir.

SAHUR ve İFTAR

ORUÇLA GELEN BEREKET ve SEVİNÇ

عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ) قَالَ: “فَصَلُّ مَا بَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الْكِتَابِ أَكْلُهُ السَّحَرِ.”

Amr b. Âs'tan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Bizim orucumuzla Ehl-i kitabın orucunu ayıran (şey), sahur yemeğidir.” (Müslim, Sıyâm, 46.)

Orucun farz kılındığı bu dönemlerde sahâbîler, iftar ettikten sonra gece uyumadıkları müddetçe yiyebiliyor, içebiliyor, eşleriyle birlikte olabiliyorlardı. Fakat akşam olduğunda, iftar vakti dâhil, herhangi bir vakitte uyumaları hâlinde uyanınca bunların hiçbirini yapamıyorlar, ertesi gün güneş batıncaya kadar oruçlu sayılıyorlardı. Bir gün Kays b. Sırma (ra) adlı bir sahâbî yorgun argın evine gelerek hanımından iftar için yemek hazırlamasını istemişti. Fakat bütün gün çalışan Kays, hanımı gelene kadar yorgunluktan uyuyakaldı. Böylece hiç yemek yiyemeden ertesi günün orucuna başlamak zorunda kaldı ve yine tarlasında çalışmaya başladı. Ancak günün ortasında açlık ve yorgunluğa daha fazla dayanamayarak bayılıverdi. Kays'ın bu hâli Resûlullah'a haber verildi. Bunun üzerine Müslümanlara kolaylık sunan ve “sahur” uygulamasını başlatan şu âyet nâzil oldu:

“Oruç gecesinde kadınlarınıza yaklaşmak size helâl kılındı. Onlar sizin için birer elbise, siz de onlar için birer elbisesiniz. Allah sizin kendinize kötülük ettiğinizi bildi ve tövbenizi kabul edip sizi bağışladı. Artık (Ramazan gecelerinde) onlara yaklaşın ve Allah'ın sizin için takdir ettiklerini isteyin. Sabahın beyaz ipliği (aydınlığı) siyah ipliğinden (karanlığından) ayırt edilinceye kadar yiyin, için sonra akşama kadar orucu tamamlayın”

Peygamber Efendimiz, sahura kalkmayı son derece önemseydiğinden, “Sahur yemeği yiyin. Çünkü sahur yemeğinde bereket vardır.” (Müslim, Sıyam, 45) buyurarak Müslümanlardan bir yudum su ile olsa da mutlaka sahur yapmalarını istemiştir.

İftar vakti, müminler için sevinç ve huzur vaktidir. Bu vakit, Resûlullah'ın (sav), “Şüphesiz her iftar vaktinde Allah tarafından (cehennem ateşinden) azat edilenler vardır. Bu (azat etme işlemi Ramazan'da) her gece olur.” (İbn Mace, Sıyam, 2) sözleriyle ifade ettiği üzere, bağışlanma vaktidir. Yine Hz. Peygamber, “...Müminin iki sevinci vardır: Birisi iftar vaktinde orucunu açtığı andaki sevinci, diğeri Rabbine kavuştuğu zaman orucunun (mükâfatından kaynaklanan) sevincidir.” (Müslim, Sıyam, 164) buyurmuştur.

Peygamber Efendimiz, iftar edeceği zaman özel yiyecekler aramaz, yemek ayırımı yapmaz, sofrada ne bulursa onunla iftar ederdi. Onun iftar sofrası, lüks ve israftan uzak, son derece sade idi. Medine'de Efendimizin yanında büyüyen Enes b. Mâlik (ra), Resûlullah'ın iftarını şöyle anlatmıştır: “Resûlullah (sav) akşam namazını kılmadan önce birkaç taze hurma ile eğer yoksa kuru hurma ile iftar ederdi, o da yoksa birkaç yudum suyla orucunu açardı.” (Ebu Davud, Sıyam, 21.)

Allah Resûlü, “Her oruçlunun iftarını açtığında reddedilmeyen bir duası vardır.” diyerek müminlere bu sevinç ve bağışlanma vaktinde dua etmelerini öğütlemiştir. Sevgili Peygamberimiz, iftar sofralarını başkalarıyla paylaşmaya büyük önem vermiş ve şöyle buyurmuştur: “Her kim bir oruçluya iftar yemeği yedirirse, kendisine onun sevabı kadar sevap verilir; oruçlunun ecrinden de hiçbir şey eksiltilmez.” (Tirmizi, Savm, 82.)

İTİKÂF RAMAZAN'DA NEFİS MUHASEBESİ

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا) زَوْجِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) : أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الْأَوَّلَ مِنْ رَمَضَانَ حَتَّى تَوْفَاهُ اللَّهُ تَعَالَى...

Peygamberimizin eşi Hz. Âişe'nin (ra) naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) vefat edinceye kadar Ramazan'ın son on gününde itikâfa girerdi... (Buhârî, İtikâf, 1.)

Hiz. Âişe şöyle demiştir: “Resûlullah (sav), Ramazan'ın son on gününde itikâfa girer ve 'Kadir gecesini Ramazan'ın son on gününde arayın.' derdi.” (Buhârî, Fadlû leyleti'l-kadr, 3.)

İtikâf, alıkoymak, hapsedmek, bir yerde kalmak anlamına gelir ve kişinin sıradan davranışlardan uzaklaşarak, ibadet amacıyla belli bir süre mescitte kalması demektir.

Bizi rahatlatacak, hayatımızı kolaylaştıracak, dünyamızı yaşanır kılacak “huşû içinde kılınan namaz” ile “tefekkürle geçirilecek itikâf” gibi iki önemli alternatif, toplumumuzda unutulmaya yüz tutmuş vaziyettedir. İşte itikâf, bize bizi, bizi biz yapan değerlerimizi, kendimizi, öz benliğimizi hatırlatacaktır.

BİN AYDAN HAYIRLI GECE; KADİR GECESİ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ () وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ () لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ () تَنْزَلُ الْمَلَكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ () سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ()

“Doğrusu biz Kur'an-ı Kadir gecesinde indirmişizdir. Kadir Gecesi'nin ne olduğunu bilir misin? Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır, melekler ve ruh (Cebrail) o gecede, Rablerinin izniyle her türlü iş için inerler. O gece tan yerinin ağarmasına kadar bir esenliktir.” (Kadir, 1-5.)

Resûlullah efendimiz kadir gecesini ile ilgili olarak: “Faziletine inanarak ve mükâfatını umarak Kadir gecesini ihya eden kimsenin geçmiş günahları bağışlanır.” buyurmuşlardır.

Âişe radiyallahu anhâ şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Resulü! Kadir gecesinin hangi gece olduğunu bilecek olursam, o gece nasıl dua edeyim? diye sordum.

- "**Allahım! Sen çok affedicisin, affetmeyi seversin. Beni bağışla! diye dua et**" buyurdu. (Tirmizî, Daavât 84.)

SADAKA-İ FITİR; VAROLUŞ SADAKASI

İbn Abbâs şöyle demiştir: “Resûlullah (sav) hem oruçluyu (işlediği) faydasız fiillerden ve (söylediği) kötü sözlerden temizlemek, hem de fakirlere gıda (temin etmek) üzere fitir zekâtını farz kıldı. Artık kim bunu bayram namazından önce öderse, o makbul bir zekâttır. Kim de bunu bayram namazından sonra öderse, o sadakalardan bir sadakadır.”(Ebû Dâvûd, Zekât, 18.)

MEHMET AKİF ERSOY

Yâ Rab, şu muazzam ramazan hürmetine,
Kaldır aradan vahdete hâil ne ise;
Yâ Rab, şu asırlarca süren tefrikadan,
Artık ezilip düşmesin ümmet ye'se.
Mâdâm ki verdin bize bir rûh-i nevîn...
Yâ Rab, daha bir nefha-i te'yîd insin!